

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.3.8>**О. В. Бойко**<https://orcid.org/0000-0001-7255-9354>

аспірантка кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»

МИТНА ЕКСПЕРТИЗА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

В статті досліджено проблемні питання щодо здійснення митних експертиз товарів в умовах глобалізації в торгівлі та гармонізації митного законодавства України з законодавством Європейського Союзу. На доктринальному рівні проаналізовано наявні підходи вчених щодо визначення сутності поняття «митна експертиза». Проаналізовано процес проведення митних експертиз: вчинення митними експертами сукупності дій, визначених, в першу чергу, нормами чинного митного законодавства України та підзаконних нормативно-правових актів з питань здійснення митної справи. Визначено кінцеву мету проведення митних експертиз та їхній зв'язок з реалізацією державної митної політики щодо боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою, сприяння в забезпеченні митної, національної, економічної та фінансової безпеки в державі. Надано авторське визначення поняття «митна експертиза» та авторський перелік ознак цього поняття. Надано авторську класифікацію митних експертиз за об'єктом їхнього дослідження. Проаналізовано окремі приклади з наявного позитивного досвіду ЄС у сфері здійснення митних експертиз. Надано авторське визначення поняття «верифікація товарів» та поняття «енергоносії». Надано аргументи щодо необхідності проведення митних експертиз як з метою ідентифікації товарів та їхніх складових, так і з метою верифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України. Запропоновано шляхи модернізації законодавства в сфері здійснення митних експертиз, через розробку Проекту Закону України «Про митну експертизу» як спеціалізованого законодавчого акту. Визначено які поняття слід закріпити в Проекті цього Закону, правовий статус органу в сфері проведення досліджень у митних цілях, основні напрямки діяльності такого органу. Проаналізовано взаємозв'язок між митною та судовою (судово-товарознавчою) експертизами, зважаючи на кінцеву мету їхнього проведення. Визначено особливості механізму проведення митних експертиз товарів, що мають дефекти виробництва.

Ключові слова: митна експертиза, ідентифікація товарів, верифікація товарів, інформація про товар, митна вартість.

В Україні проведення митних експертиз товарів є складовою процедури митного контролю. Проведення митних експертиз товарів, що переміщуються через митний кордон України спрямоване, насамперед, на забезпечення національної та митної безпеки держави, недопущення потрапляння на внутрішній ринок України неякісних товарів, забезпечення фінансової безпеки України. Попри все вищенаведене, це питання залишається практично недослідженим вітчизняними науковцями. Враховуючи євроінтеграційний курс розвитку держави, постає потреба

у визначенні природи і сутності митної експертизи, модернізації процедури проведення митних експертиз щодо окремих товарів, що переміщуються через митний кордон України.

В адміністративно-правовій науці експертизи як явище досліджувалися у працях вітчизняних вчених, так, організаційно-правовий аспект експертизи в митній справі досліджувала Г. Л. Карпенко, сутність митної експертизи як засобу митного контролю – І. В. Співак. Водночас, більшість досліджень щодо митних експертиз здійснюються українськими

вченими, зазвичай, в галузі економіки, зокрема, Г. А. Тіхосовою, О. М. Вербицьким, Є. О. Калінським (щодо експертизи товарів в процесі здійснення митного контролю), А. А. Мазаракі, Н. В. Мережко, Н. В. Калугою (щодо експертизи товарів в митних цілях) та багатьма іншими вченими. Попри наявність наукових праць за темою цього дослідження, донині не з'ясовано сутність митної експертизи як складової процесу здійснення митної справи в Україні, не визначено її природу, не запропоновано шляхів модернізації законодавчих актів з питань проведення митних експертиз.

На сучасному етапі розвитку науки адміністративного права українськими вченими не вироблено єдиного підходу до розуміння сутності митних експертиз. На доктринальному рівні під митною експертизою розуміють дію державних службовців (митних експертів), згідно з нормами чинного законодавства, що ґрунтується на виконанні ними службових обов'язків [1, с. 143]. Вважаємо, що такий підхід до розуміння сутності митної експертизи є вузьким, бо проведення митних експертиз передбачає вчинення митними експертами не однієї дії, а сукупності дій, визначених, в першу чергу, нормами чинного митного законодавства України та підзаконних нормативно-правових актів з питань здійснення митної справи (наприклад, виявлення заборонених речовин у складі певного товару, здійснення аналізу фізичних та хімічних характеристик товарів, тощо).

Відповідно до іншої точки зору, митна експертиза – це особливий вид науково-практичного дослідження, проведеного експертами з метою одержання достовірного, кваліфікованого, об'єктивного і незалежного висновку щодо достовірності наданої інформації та відповідності документів об'єктам митного контролю [2, с. 86]. Саме такий підхід до розуміння сутності митної експертизи застосовується в межах ЄС як Митного Союзу. Варто зазначити, що митна експертиза товару має бути комплексною, особливо щодо товарів, поміщених у митний режим імпорту, транзиту та переробки на митній території, бо результати проведення цих

експертиз мають практичне значення, впливаючи, зокрема, на процес реалізації митними органами України фіскальної функції (наприклад, через перевірку посадовими особами митних органів заявленої митної вартості товару, за результатами проведення митної експертизи), одночасно забезпечуючи процес захисту митних інтересів України (використовуючи митну експертизу, можливо протидіяти контрабанді). Разом з тим, І. В. Співак вважає митну експертизу засобом здійснення митного контролю [3]. Зауважимо, що такий підхід до розуміння сутності митної експертизи використовується законодавцями пострадянських країн, зокрема, казахським законодавцем, проте він є вузьким, оскільки не враховує чинники глобалізації в торгівлі та протидії злочинності в сфері здійснення експортно-імпортних операцій з товарами, принцип вільного руху товарів, що характерний для європейської моделі здійснення торгівлі [4, 5].

Враховуючи факт наявності суперечливих точок зору щодо визначення сутності поняття «митна експертиза», вважаємо за необхідне надати авторське визначення цьому поняттю. Це – комплексне науково-практичне дослідження, що має місце в процесі здійснення митного контролю товарів щодо складу, властивостей, характеристик певного товару або його складових з одержанням посадовими особами митних органів достатньої інформації про такий товар, з кінцевою метою забезпечення митної, національної, економічної та фінансової безпеки в державі та захисту державних митних інтересів України, захисту внутрішнього ринку від потрапляння неякісних товарів на нього.

Вважаємо, що митні експертизи мають правову природу, а метою їхнього проведення, зважаючи на українську й світову практику в сфері торгівлі, є ідентифікація товарів, що переміщуються через митний кордон держави, визначення країни походження таких товарів, коду товарів за УКТЗЕД або європейською системою кодування товарів, визначення (уточнення) їхньої митної вартості. Г. Л. Карпенко у своєму дисертаційному дослідженні визначила, що підстави процедури при-

значення та організації використання спеціальних знань у прийнятті управлінських рішень залишилися поза увагою науковців та законодавця [6, с. 3]. Поділяємо таку позицію та вважаємо, що в окремих випадках управлінські рішення в процесі здійснення митної справи в Україні мають прийматися посадовими особами митних органів виключно за результатами проведення митних експертиз, в тому числі, митних експертиз паливно-мастильних матеріалів (бензин, дизельне паливо, тощо). Така практика характерна для країн-членів ЄС (зокрема, Франції, ФРН). Натепер, Україною запозичено такий досвід та впроваджено його на Енергетичній митниці Держмитслужби.

Вважаємо, що для митних експертиз характерні такі ознаки:

- це – комплексне науково-практичне дослідження складу, властивостей, характеристик певного товару або його складових, що має місце в процесі здійснення митного контролю товарів;

- за результатами проведення митних експертиз одержують достатню інформацію про такий товар з метою його ідентифікації та верифікації;

- кінцевою метою проведення митних експертиз в вузькому розумінні є захист внутрішнього ринку від потрапляння неякісних товарів на нього, а в широкому розумінні – забезпечення митної, національної, економічної та фінансової безпеки в державі та захист державних митних інтересів України.

Зазначимо, що в тексті чинного Митного Кодексу України (далі – МК України) не закріплено термін «митна експертиза», натомість використовується термін «експертиза». Так, відповідно до ч. 1, ст. 23-1 МК України, визначено, що у випадках класифікації, визначення країни походження товарів, якщо для прийняття рішення щодо зобов'язуючої інформації необхідне проведення дослідження (аналізу, експертизи) проб (зразків) таких товарів, митний орган має право призначити таке дослідження (аналіз, експертизу), за умови отримання попередньої згоди підприємства [7]. Вважаємо, що такий підхід законодавця до визначення дослідження в митній сфері є недоско-

налим, оскільки не враховано специфіки самої митної експертизи як явища в митній справі. Так, на практиці може виникнути необхідність в проведенні експертизи або аналізу як самого товару, так і його складових, наприклад, щодо товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, (зокрема, складові дієтичних добавок). Зауважимо, що проблемою на сучасному етапі розвитку митних експертиз в Україні є відсутність достатньої законодавчої бази з питань здійснення митних експертиз товарів. Вважаємо, що створення нової та оновлення наявної нормативної бази щодо митних експертиз сприятиме побудові ефективного механізму протидії правопорушенням в митній сфері з одночасною реалізацією принципу прозорості в торгівлі (такий підхід діє в межах ЄС як Митного Союзу).

Необхідно зазначити, що кожна митна експертиза проводиться, враховуючи певну сукупність показників щодо товару. Так, під час проведення митної експертизи комп'ютерних столів, котрі переміщуються у митному режимі «імпорт» цими показниками є, серед іншого, коефіцієнт стійкості до стирання покриття, стійкість захисно-декоративних покриттів до плямоутворення, стійкість до перекидання [8]. На відміну від українського підходу до проведення митних експертиз, оновлений європейський підхід передбачає наявність переліку обставин для верифікації товарів, зокрема, тих, що переміщуються у митному режимі транзиту. Зауважимо, що зміст поняття «ідентифікація товару» є ширшим за зміст поняття «верифікація товару», яке використовується в межах ЄС з метою визначення митної вартості товарів [9, с. 471]. Для української митної практики поняття «верифікація товару» не характерне. В умовах євроінтеграції в Україні слід запровадити в митній практиці використання понять «верифікація товарів», «митний борг», законодавчо визначити критерії верифікації, закріпити перелік підстав для здійснення митними органами України верифікації товарів (наприклад, виникнення ризику зниження митної вартості товару). Вважаємо, що запровадження законодавцем механізму верифікації товарів у різних митних

режимах сприятиме оптимізації процесу з'ясування митної вартості товарів митними органами та зменшить кількість позовів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності щодо митної вартості товарів, відповідно до вимог, визначених статтею 54 МК України [7]. Вважаємо за необхідне надати авторське визначення поняттю «верифікація товарів». Це – сукупність дій посадових осіб митних органів, що спрямовані на з'ясування відомостей про митну вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, з обов'язковою перевіркою при цьому супровідних документів на такі товари та відомостей про контрагентів зовнішньоекономічних угод, за якими здійснено ті, чи інші експортно-імпортні операції. Перевірка контрагентів має здійснюватися посадовими особами митних органів з використанням електронних баз даних та у процесі взаємодії посадових осіб митних органів з посадовими особами податкових органів, посадовими особами антимонопольних органів країн, резидентами яких є Сторони відповідних контрактів. Митна експертиза може застосовуватися посадовими особами митних органів як на етапі ідентифікації товару (з'ясування складу товару, виявлення заборонених складників у його складі, з'ясування країни його походження, тощо), так і на етапі його верифікації (митна експертиза може проводитися щодо товарів, митну вартість яких необхідно визначити).

Враховуючи особливості здійснення митних експертиз, надаємо авторську класифікацію митних експертиз за їхніми об'єктами:

1. Митна експертиза паливно-мастильних матеріалів;
2. Митна експертиза газу природного;
3. Митна експертиза електричної енергії;
4. Митна експертиза енергії, одержаної з альтернативних джерел;
5. Митна експертиза дорогоцінного каміння, виробів з нього;
6. Митна експертиза картин, скульптур, гравюр (митно-мистецтвознавча експертиза);
7. Митна експертиза предметів старовини (наприклад, ікон, старовинних книг, тощо);

8. Митна експертиза товарів, що переміщуються через митний кордон в митному режимі переробки на митній території;

9. Митна експертиза інших товарів;

Під час здійснення митних експертиз щодо енергоносіїв існує необхідність надання законодавцем визначення поняттю «енергоносії». В межах цього дослідження здійснено спробу надати авторське визначення поняттю «енергоносії». *Енергоносії – це група товарів, що переміщуються через митний кордон під повним контролем з боку держави, чи уповноважених нею на таке органів, після їхнього видобутку, повної, чи часткової переробки, вироблення (електроенергія), в тому числі, з використанням альтернативних джерел енергії, на відповідних спеціалізованих підприємствах, з кінцевою метою задоволення потреб споживачів в необхідних їм енергоресурсах.* Пропонується внести зміни до статті 4 чинного МК України та закріпити на законодавчому рівні вищезазначене визначення. Зазначимо, що проведення митної експертизи електричної енергії, з метою уточнення її митної вартості, має здійснюватися посадовими особами митних органів з урахуванням положень Закону України «Про ринок електричної енергії» та положень чинних актів антимонопольного законодавства, зважаючи на специфіку функціонування ринку електроенергії в державі. Проведення митних експертиз щодо енергоносіїв не можливо без модернізації наявного трубопровідного транспорту та встановлення засобів обліку енергоносіїв як необхідної складової митної інфраструктури в Україні. Ці заходи дозволять своєчасно проводити митні експертизи, з метою верифікації енергоносіїв, котрі переміщуються через митний кордон держави, зважаючи на позитивний досвід окремих держав-членів ЄС, зокрема, Королівства Нідерланди, де в митній практиці використовують спеціальний Верифікаційний Протокол [10].

Проблемним питанням залишається визначення правового статусу спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень. Зауважимо, що за ідеальної моделі функціонування митної системи України, вищевказаний орган має стати

складовою Департаменту організації митного контролю та оформлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну митну політику. Результати проведення митних експертиз безпосередньо впливають на процедури здійснення митного оформлення і митного контролю щодо певних товарів, в тому числі, можуть збільшувати їхню тривалість, оскільки посадовою особою митного органу може бути відмовлено в митному оформленні певного товару, анульовано подану в автоматичному режимі митну декларацію на товар.

Вважаємо, що в Україні слід створити цілісну систему законодавчого забезпечення процесу проведення експертних досліджень товарів під час їхнього переміщення через митний кордон держави. В цьому контексті пропонуємо розробити Проект спеціалізованого Закону України «Про митну експертизу» (далі – Проект Закону), особливо зважаючи на чинники глобалізації торгівлі в світі та гармонізації митного законодавства України з законодавством ЄС як Митного Союзу. Розробка Проекту Закону є актуальною в умовах розвитку двосторонніх відносин у сфері торгівлі між Україною та окремими державами світу, зокрема, Великобританією, Молдовою, Словаччиною, США. Розробка Проекту такого Закону та подальше його прийняття в цілому сприятимуть одержанню посадовими особами митних органів найбільш повної та достовірної інформації про товари, які переміщуються через митний кордон України в усіх митних режимах та їхні обсяги (щодо енергоносіїв), що також вкрай важливо в умовах дії правового режиму воєнного стану в державі. Це, в свою чергу, впливатиме на забезпечення стану митної, фінансової та національної безпеки в Україні, мінімізацію можливих митних ризиків. Вважаємо, що в Проекті Закону слід закріпити визначення низки понять: «митна експертиза», «об'єкт митної експертизи», «мета проведення митної експертизи», «ідентифікація товару», «верифікація товару», «орган у сфері досліджень товарів для митних цілей», «митний експерт», визначити правовий статус органу в сфері проведення досліджень у митних цілях, основні

напрямки діяльності такого органу, перелік вимог до осіб, які виявили бажання стати митними експертами, механізми взаємодії митних експертів з посадовими особами митних органів в Україні. Констатуємо, що прийняття такого нормативного акту сприятиме модернізації процесу здійснення митної справи в Україні з орієнтацією на захист прав кінцевих споживачів товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Водночас, на доктринальному рівні слід розмежувати між собою митну та судову (судово-товарознавчу) експертизи, оскільки вони мають різну правову природу та різну кінцеву мету. В цьому контексті констатуємо, що положення Закону України «Про судову експертизу» мають застосовуватися, в разі виникнення митних спорів та неможливості або неефективності застосування сторонами таких спорів механізму їхнього досудового врегулювання. Зауважимо, що кінцева мета проведення митної експертизи – забезпечення митної, національної, економічної та фінансової безпеки держави, захист її митних інтересів, а метою проведення судової експертизи є найбільш повне з'ясування обставин справи, з подальшим прийняттям рішення судом у конкретній адміністративній справі. Зазначимо, що проведення митних експертиз товарів також сприяє зменшенню навантаження на суди та зменшує часові і фінансові витрати власників товарів на судові процеси. Судова експертиза в митних спорах в державах-членах ЄС, застосовується рідше, ніж митна, оскільки перевага надається застосуванню механізму досудового врегулювання спорів у сфері здійснення торгівлі, проте в разі сприяння захисту прав інтелектуальної власності завжди проводиться митна експертиза товарів. Цей досвід запозичено Україною та ефективно впроваджено, зокрема, на Київській митниці Держмитслужби України [11]. Водночас, лише за результатами проведення судово-товарознавчої експертизи можливо з'ясувати, які дефекти має конкретний товар? Чи є ці дефекти істотними? Зауважимо, що в Україні досі не вироблено альтернативного механізму з'ясування інформації про наявність

дефектів певного товару, зокрема, з можливим використанням у цьому процесі системи управління ризиками (системи АСАУР). Констатуємо, що питання щодо вироблення такого механізму має стати предметом подальших наукових досліджень за цією тематикою.

Висновки. Питання визначення сутності та особливостей митних експертиз залишається практично недослідженим вітчизняними науковцями. В дослідженні надано авторське визначення поняття «митна експертиза». Це комплексне науково-практичне дослідження, що має місце в процесі здійснення митного контролю товарів щодо складу, властивостей, характеристик певного товару або його складових з одержанням посадовими особами митних органів достатньої інформації про такий товар, з кінцевою метою забезпечення митної, національної, економічної та фінансової безпеки в державі та захисту державних митних інтересів України, захисту внутрішнього ринку від потрапляння неякісних товарів на нього. Надано авторський перелік ознак митної експертизи:

– це комплексне науково-практичне дослідження складу, властивостей, характеристик певного товару або його складових, що має місце в процесі здійснення митного контролю товарів;

– за результатами проведення митних експертиз одержують достатню інформацію про такий товар з метою його ідентифікації та верифікації;

– кінцевою метою проведення митних експертиз в вузькому розумінні є захист внутрішнього ринку від потрапляння неякісних товарів на нього, а в широкому розумінні – забезпечення митної, національної, економічної та фінансової безпеки в державі та захист державних митних інтересів України.

Надано авторську класифікацію митних експертиз за їхніми об'єктами, а саме,:

1. Митна експертиза паливно-мастильних матеріалів;
2. Митна експертиза газу природного;
3. Митна експертиза електричної енергії;
4. Митна експертиза енергії, одержаної з альтернативних джерел;
5. Митна експертиза дорогоцінного каміння, виробів з нього;

6. Митна експертиза картин, скульптур, гравюр (митно-мистецтвознавча експертиза);

7. Митна експертиза предметів старовини (наприклад, ікон, старовинних книг, тощо);

8. Митна експертиза товарів, що переміщуються через митний кордон в митному режимі переробки на митній території;

9. Митна експертиза інших товарів;

Надано авторське визначення поняттю «верифікація товару» – сукупність дій посадових осіб митних органів, що спрямовані на з'ясування відомостей про митну вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, з обов'язковою перевіркою при цьому супровідних документів на такі товари та відомостей про контрагентів зовнішньоекономічних угод, за якими здійснено ті, чи інші експортно-імпортні операції. Вважаємо, що енергоносії – це група товарів, які переміщуються через митний кордон під повним контролем з боку держави, чи уповноважених нею на таке органів, після їхнього видобутку, повної або часткової переробки, вироблення (електроенергія), в тому числі, з використанням альтернативних джерел енергії, на відповідних спеціалізованих підприємствах, з кінцевою метою задоволення потреб споживачів в необхідних їм енергоресурсах.

За ідеальної моделі функціонування митної системи України спеціалізований орган з питань експертизи та досліджень товарів, має стати складовою Департаменту організації митного контролю та оформлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну митну політику.

Запропоновано розробити Проект Закону України «Про митну експертизу» з подальшим його ухваленням, з метою досягнення належного рівня законодавчого забезпечення процесу проведення митних експертиз в Україні. в Проекті такого Закону слід закріпити визначення низки понять: «митна експертиза», «об'єкт митної експертизи», «мета проведення митної експертизи», «ідентифікація товару», «верифікація товару», «орган у сфері досліджень товарів для митних цілей», «митний експерт», визначити

правовий статус органу в сфері проведення досліджень у митних цілях, основні напрямки діяльності такого органу, перелік вимог до осіб, які виявили бажання стати митними експертами, механізми взаємодії митних експертів з посадовими особами митних органів в Україні.

Список використаної літератури:

1. Мельник О. Г., Хмаренко В. С. Митна експертиза: сутність, призначення та види/ О. Г. Мельник, В. С. Хмаренко. Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.6. – С. 143.
2. Митний контроль та експертиза товарів : навч. посіб. \ Г. А. Тіхосова, О. М. Вербицький, Є. О. Калінський. Херсон, Олді-Плюс, 2019. – С. 86.
3. Співак І. В. Митна експертиза як один з основних засобів митного контролю \ І. В. Співак Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції "Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави" – К. : НТУУ «КПІ», 2016.
4. Бойко О., Тильчик В. Європейська модель здійснення нетарифного регулювання: орієнтир для України в умовах реформування митної системи. \ О. Бойко, В. Тильчик – KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2022. № 3(47) – С. 156–159.
5. Кодекс Республики Казахстан от 26 декабря 2017 года № 123-VI «О таможенном регулировании в Республике Казахстан» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 18.11.2022 г.) URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=39082703&sub_id=4610800&pos=8544;-19#pos=8544;-19
6. Карпенко Г. Л. Експертиза в митній справі: організаційно-правовий аспект. Автореф. дис. канд. юрид. наук. Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. \ Г. Л. Карпенко. – О.: Національний університет «Одеська юридична академія», 2007. – С. 3
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами та доповненнями) Офіційний вісник України. 2012. № 32. Ст. 1175.
8. Про затвердження Порядку взяття проб і зразків товарів, проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою їх митного оформлення, а також розпорядження зразками : постанова КМУ від 12.12.2002 р. № 1862. – К. : Офіційний вісник України, 2002. – 5 с.
9. TRANSIT MANUAL. EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION.- Brussels, 19-04-2021. – P. 471
10. Verification Protocol for Sustainable Solid Biomass for Energy Applications Commissioned by the Ministry of Economic Affairs and Climate policy January 2020. – 68 p.
11. Митні заходи захисту прав ІВ: законодавство, правозастосування, рекомендації. Юридична газета №16 (746) URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mitne-pravo/mitni-zahodi-zahistu-prav-iv-zakonodavstvo-pravozastosuvannya-rekomendaciyi.html>

Boiko O. CUSTOMS EXAMINATION IN UKRAINE: PROBLEMATIC ASPECTS

The article examines problematic issues regarding the implementation of customs examinations of goods in the conditions of globalization in trade and the harmonization of customs legislation of Ukraine with the legislation of the European Union. At the doctrinal level, the available approaches of scientists regarding the definition of the essence of the concept of «customs expertise» were analyzed. The process of conducting customs examinations is analyzed: customs experts perform a set of actions determined, first of all, by the norms of the current customs legislation of Ukraine and subordinate regulatory legal acts on the implementation of customs affairs. The final goal of conducting customs examinations and their connection with the implementation of the state customs policy on combating customs offenses and smuggling, assisting in ensuring customs, national, economic and financial security in the state is determined. The author's definition of the concept of «customs expertise» and the author's list of features of this concept are provided. The author's classification of customs examinations according to the object of their research is provided. Individual examples from the existing positive experience of the EU in the field of customs expertise were analyzed. The author's definition of the concept of «verification of goods» and the concept of «energy resources» are given. Arguments are presented regarding the need to carry out customs examinations both for the purpose of

identification of goods and their components, and for the purpose of verification of goods moving across the customs border of Ukraine. Ways to modernize legislation in the field of customs expertise are proposed through the development of the Draft Law of Ukraine «On Customs Expertise» as a specialized legislative act. It has been determined which concepts should be fixed in the Draft of this Law, the legal status of the body in the field of conducting research for customs purposes, the main areas of activity of such a body. The interrelationship between customs and judicial (forensic) examinations is analyzed, taking into account the ultimate goal of their conduct. The specifics of the mechanism for carrying out customs examinations of goods with production defects have been determined.

Key words: *customs examination, identification of goods, verification of goods, information about the goods, customs value.*